

KULTUREN

Kv Apotekaren 11

fornlämning Lund 73:1,
Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län
Arkeologiska förundersökningar
2014 och 2015

KULTURMILJÖRAPPORT 2017:41
GERTIE ERICSSON OCH JOHAN WALLIN
KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Fornlämningsmiljö	4
Tidigare arkeologiska iakttagelser	6
Genomförande och resultat	8
Akut byte av avloppsrör.....	8
Omläggning av avlopp	9
Dränering	10
Administrativa och tekniska uppgifter	13
Administrativa och tekniska uppgifter	14
Referenser	15
Bilagor	15
<i>Ritning 2, schaktplan 7 – 11 m.....</i>	<i>17</i>
<i>Ritning 3, schaktplan, 18 – 21 m.....</i>	<i>18</i>
<i>Ritning 4, schaktplan nivå 1, 19 – 21 m</i>	<i>19</i>
<i>Ritning 5, nivå 2, 19 – 21 m</i>	<i>20</i>
<i>Ritning 6, sektion 0 – 2 m</i>	<i>22</i>
<i>Ritning 7, sektion 6 – 10 m</i>	<i>23</i>
<i>Bilaga 2, fyndförteckning.....</i>	<i>25</i>

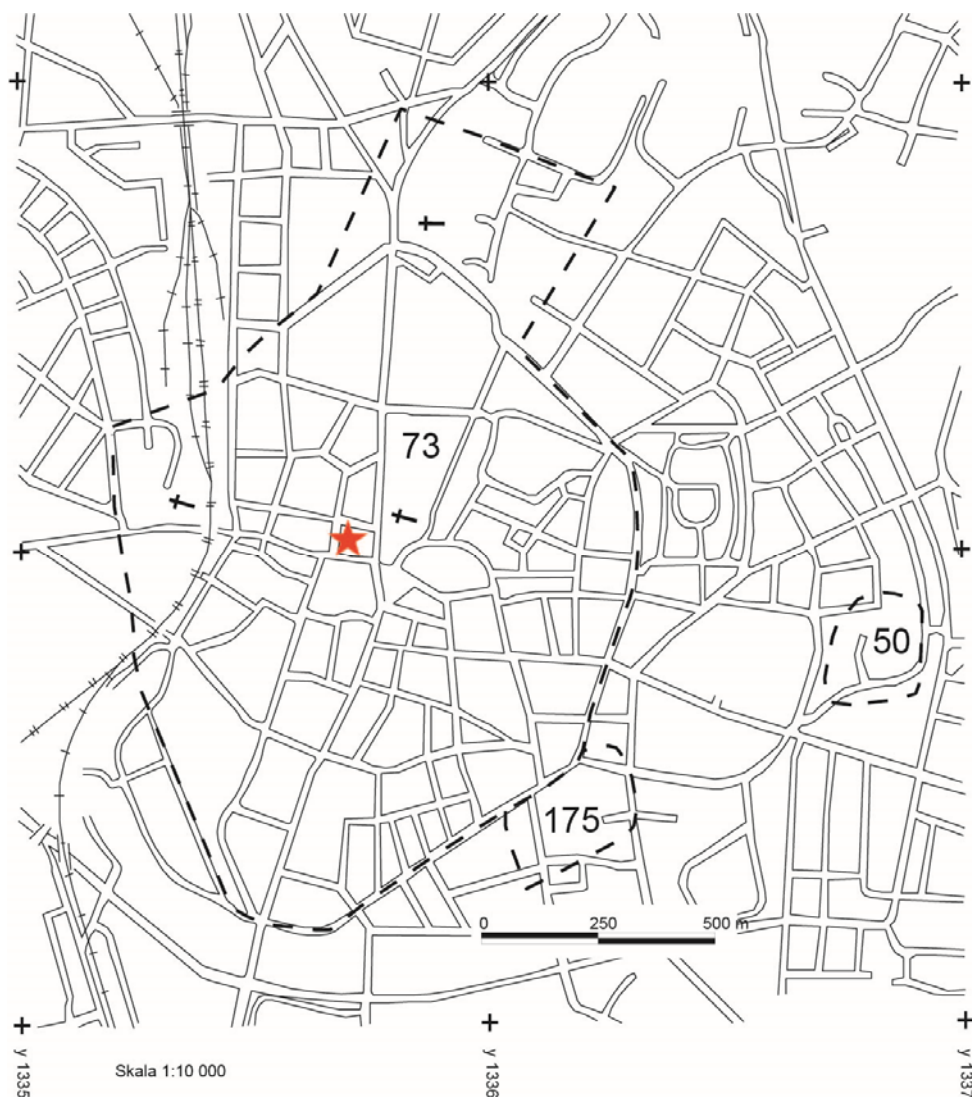
Sammanfattning

Med anledning av anläggande av en ny dränering längs husgrund och omläggning av avlopps- och dagvattenledningar på fastigheten Apotekaren 11, genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning (lst.dnr: 431-16507-2014)

I denna rapport avrapporteras även ett akut byte av avloppsrör, i kv Apotekaren 11, Lund, där endast sentida bärlager och igenfyllnadsmassor berördes (lst.dnr; 431-14206-2014).

På den södra fastigheten skulle ursprungligen endast avloppsledningen längs den västra fasaden bytas men flera undermåliga ledningar upptäcktes och lades om. Den första sträckan som grävdes upp var längs den västra fasaden i fastigheten, vilket bestod av sentida bärlager och stenläggningar från de befintliga byggnadernas anläggningstid fram till idag, tillsammans med fyllnadsmassor i flertalet olika ledningsdragningar. Mitt utför porten sattes en brunn om, och i det schaktet framkom intakta medeltida kulturlager vid ett djup av 1,70 m under dagens marknivå.

På den norra fastigheten grävdes för dränering längs med den norra fasaden, och schaktdjupet låg på mellan 1,40-1,70 m. I botten framkom ett lergolv, som överlagrares av ett marklager, med trolig datering till högmedeltid. Över marklagren framkom lergolv och grundstenar, som tillsammans ingått i en huskonstruktion. Ovan detta kom ett lager, som via fynd av keramik av typen yngre rödgods daterades till senmedeltid- tidigmodern tid. Det kan ha ett möjligt samband med ett förändrat utnyttjande av området efter det att kyrkan Sankt Clemens och dess kyrkogård tagits ur bruk vid reformationen år 1536/37. Lagret tolkades som ett utfyllnadslager som lagts ut för att täcka över den medeltida kyrkogården och därefter fungera som bärlager för stenkonstruktioner som anlades ovanpå det. Över det fanns ett kalkbrukslager, som troligen haft en funktion som bärlager för en stenkonstruktion. De stenkonstruktioner som anlades var dels en lättare huskonstruktion med kullerstensgolv, och en större stenläggning som fungerat som gårdsplan som möjligtvis har ett samband med det rådhus som uppfördes strax norr därom vid mitten av 1500-talet. Över stenkonstruktionerna framkom ett raseringslager, bestående av tegelstenar av medeltida form, och munk- och nunnetegel, samt enstaka vingtegel. Det härrör sannolikt ifrån någon medeltida byggnad eller en eftermedeltida byggnad som uppförts med återanvänt medeltida tegel. I raseringslagret påträffades även keramik av typen yngre rödgods med en datering till senmedeltid/renässans. Bland keramiken fanns även en fot och två rörskaft till trefots grytor. Rörskaftens utformning daterar dem till perioden 1600-1650, vilket indikerar att utfyllnadslagret tidigast dateras till detta århundrade och kan ha ett samband med den ödeläggelse som förekom i Lund under denna tidsperiod. Utfyllnadslagret tillkomst och funktion påvisar även en förändring i utnyttjandet av området vid denna tid, vilken möjligen kan sättas i samband med att rådhuset 1586 flyttades från Kv Apotekaren till Stortorget.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73, med platsen för undersökningen markerad med röd stjärna.

Inledning

Med anledning av anläggande av en ny dränering och omläggning av avlopps- och dagvattenledningar på fastigheten Apotekaren 11, Lund, genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. På den sydvästra gården byttes avloppsledningar medan det på den nordvästra gården dränerades längs den södra fastigheten. Kv Apotekaren ingick i det medeltida Lunds centrala delar, och tidigare undersökningar i området visar att området varit kontinuerligt bebyggt sedan 900-talets slut. Den arkeologiska förundersökningen genomfördes enligt Länsstyrelsens beslut (lst.dnr: 431-16507-2014).

I rapporten finns även avrapportering för en schaktningsövervakning i samband med ett akut byte av avloppsrör som genomfördes i maj 2014, enligt Länsstyrelsens beslut (lst.dnr: 431-14206-2014).

Fornlämningsmiljö

Kv Apotekaren är centralt belägen i Lunds medeltida stadsområde. Före reformationen ingick kvarteret i Sankt Clemens socken, med en sockenkyrka i den nordvästra delen av dagens kvarter (Andrén 1984 s 110). En rekonstruktion av tomt- och ägostruktur i Lund omkring år 1500 har sammanställts av Andrén och de aktuella tomterna omfattade under medeltiden Sankt Clemens kyrka och kyrkogård, med tomtnumrering 285:1, väster, och 285:2, öster (Andrén 1984 s 110, figur 2). Platsen för kyrkan och kyrkogården motsvaras idag av kv Apotekaren¹¹.

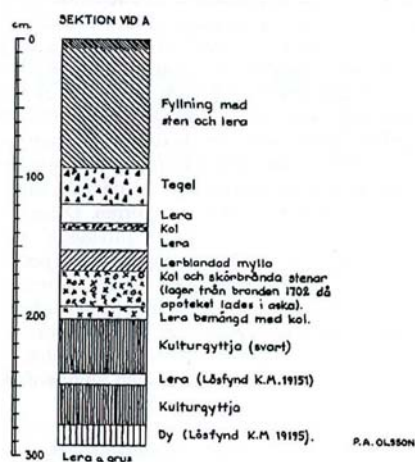
285:1	S:t Clemens kyrka och kyrkogård – den östra delen styckades av och bebyggdes. Följande uppgifter kan knytas till den östra delen
1546	Arrenderades av rådmannen Niels Sörensen.
1583	Nämns som Mads Hansens lergård.
-	Ägdes av Detlev (Clausen) Pottemager.
1480	På tomten har rakt över östdelen av den raserade kyrkan påträffats en keramikverkstad från 1600-talet (Blomqvist 1936).
285:2	Gård (Prebenda V Karup) S:t Clemens socken 1499-1595
-	Arrenderades av Trued Skomager
1470	Arrenderades av Bent Esbernson Skomager och hans hustru Marine. Gården låg söder om den gamla skolan.
1499	Arrenderades av Peder Bentsen och hans hustru Karine. Gården låg på hörnet mittemot den gamla skolan.
1545	Arrenderades på "evig tid" av Bodil Pedersdatter.
1552	Arrenderades på "evig tid" av Peder Andersen (Remsnider).
	Under senare hälften av 1500-talet delades gården i tre delar.
Norra delen	
-	Avstyckades 1577 och 1582. Det återstående beboddes av Peder Andersen (Remsnider).
1595	Arrenderades på "evig tid" av superintendenten Mogens Madsen.
-	Ärvdes av sonen Peder Mogensen.
1614-18	Betalade Peder Mogensen jordskyld.
	Köptes av magister Axel.
	Köptes av (apotekaren) Claus Bogförer.
1623/26-50	Betalade Claus Bogförer jordskyld.
1667	Var den norra delen av apotekaren Paul Ermans gård (Carlquist 1923 s 24).
Södra delen	
1577	Arrenderades på "evig tid" av Hans Hansen (skraedder).
1614-18	Betalade Sören Sörensen jordskyld.
1623/26	Betalade krämaren Hans (Nibaa) jordskyld.
-	Pantsattes till (Jost?) Krutmejer i Malmö.
-	Inlöstes av remsnidaren Hans Kobach.
1648	Köptes av apotekaren Paul Erman, utgjorde södra delen av hans gård (Carlquist 1923 s 24).
Västra delen	
1583	Arrenderades på "evig tid" av Thomes Sando och hans hustru Martine Bartholomeidatter.
1614-1623/26	Betalade Povl Minnemand jordskyld.
1650	Betalade Henrik Pop jordskyld.
1670	Var en del av medicinprofessorn Rostius gård (Carlquist 1923 s 24).

Figur 2. Kända ägare och boende på de aktuella tomterna. Rekonstruktion ur Andrén 1984.

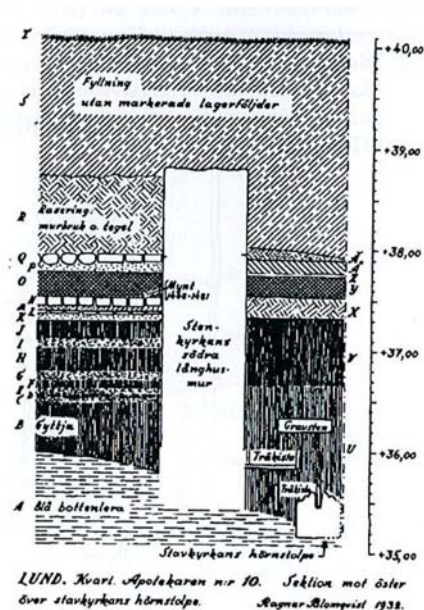
Tidigare arkeologiska undersökningar i kvarteret visar att området varit kontinuerligt bebyggt sedan 900-talets slut (Gardelin 2000 s 5). Resultaten från arkeologiska undersökningar som utfördes i området år 1932, 1935 och 1945 visade att en stavkyrka först uppfördes på platsen i den nordvästra delen av kvarteret, vilken sen ersattes med en stenkyrka vid slutet av 1000-talet. Stenkyrkans ursprungliga kor har inte påträffats utan endast en senmedeltida ombyggnad i tegel. Undersökningsresultaten visade också att kyrkan hade haft ett sekundärt, kvadratiskt västtorn. Runt kyrkan dokumenterades cirka 40 gravar (Andrén 1980 s 60). Kyrkan och kyrkogården donerades år 1541 av kronan till stadens råd, för att bli det nya rådhuset. Kyrkobyggnaden revs och det nya rådhuset uppfördes på dess grundmurar. Den nya byggnaden användes som rådhus fram till år 1586, då ett nytt rådhus byggdes vid Stortorget (Andrén 1984 s 110). Under medeltiden var ett flertal av kvarterets tomter i domkyrkans ägo. Senare styckades den östra delen av kyrkogården av och bebyggdes.

Kvarterets östra begränsning förändrades omkring år 1700 i samband med gatugenombrottet framför domkyrkan. Enligt ett förslag som upprättats av Erik Dahlberg förbands den norra och den södra delen av Kyrkogatan genom att kvartersmark omvandlades till gatumark. Omkring år 1800 var kvarteret indelat i ett antal tomter, bland annat fanns där två större tomter som sträckte sig från Kyrkogatan till Stora Gråbrödersgatan. Bebyggelsen låg längs med gatorna Lilla Fiskaregatan, Kyrkogatan och Klostergatan, medan dess västra delar mot Stora Gråbrödersgatan var obebyggd och utgjordes trädgårdar (Bevaringskommittén 1981 s 32). Det är inom sistnämnda område som föreliggande arkeologiska förundersökning företogs.

När järnvägen kom till Lund år 1856 innebar det ett uppsving för området mellan Stationen och Stortorget, vilket även gällde för Kv Apotekaren. Under 1800-talets sista hälft och i början av 1900-talet ersattes de tidigare handels- och hantverksgårdarna med nya högre hus, med fasader i stilen nyrenässans. Denna sistnämnda bebyggelse präglar ännu idag kvarteret (Bevaringskommittén 1981 s 32, 175).

Figur 3. Sektionsritning från kv Apotekaren 3. Ritad av Pär Axel Olsson år 1909. Kulturens LA-arkiv.

Figur 4. Sektionsritning från Kv. Apotekaren 10, ritad av Ragnar Blomqvist år 1932-35. Kulturens LA-arkiv.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Under Kulturens tidiga antikvariska arbete köptes lösfynd in från anläggningsarbetare som utförde grävningsarbeten i staden. Diverse fynd från grävningsarbeten utanför apoteket Svanen, beläget vid Kyrkogatan, skänktes till Kulturen av Th. Westerström (Gardelin 2000 s 6). Förutom de nedan beskrivna undersökningarna har mindre observationer gjorts vid ingrepp i Lilla Fiskaregatan och Stora Gråbrödersgatan. I båda gatorna har delar av medeltida gatunivåer påträffats.

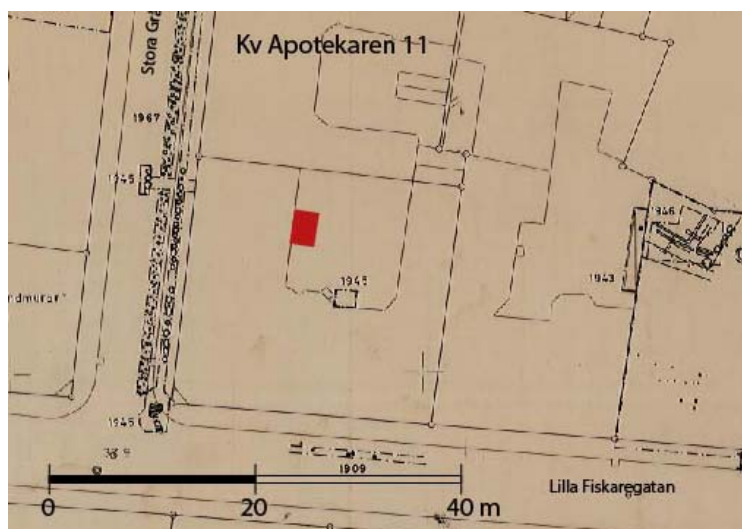
- Kv Apotekaren 3, år 1909: En schematisk skiss upprättades av Pär Axel Olsson, över kulturlagerbilden (figur 3).
- Kv Apotekaren 10, år 1910: En grundgrävning utfördes enligt stickgrävningsmetodiken. Det grävdes inte till botten på hela ytan och dokumentationen anpassades till byggnationen. Kulturlagerdjupet uppgavs vara 6,40 m. Iakttagelserna koncentrerades till bebyggelsespår och andra fasta lämningar som framkom (Gardelin 2000 s 6).
- Kv Apotekaren 10, år 1932-35: Undersökningarna kom att beröra S:t Clemens kyrka och dess omgivning. Den äldsta kyrkan var byggd i trä, men ersattes vid slutet av 1000-talet eller början av 1100-talet av en stenkyrka (Andrén 1980 s 60). Kulturlagerbilden dokumenterades schematiskt (figur 4) (Gardelin 2000 s 6).
- Kv Apotekaren 5 (idag kv Apotekaren 12, figur 5), år 1946: En arkeologisk undersökning utfördes i samband med en sänkning av ett källargolv. Vid undersökningen dokumenterades bland annat en träsyll från ett hus av resvirkeskonstruktion (Gardelin 2000 s 6).
- Kv Apotekaren 4, år 1979-80: En arkeologisk undersökning utfördes inför tillbyggnaden av SE-banken. Grävningen utfördes med stickgrävningsmetod. De

bebyggelselämningar som framkom daterades till perioden från 1000–1300-talet (Gardelin 2000 s 6).

- I hörnet av Lilla Fiskaregatan och Stora Gråbrödersgatan, år 1945: En gatunivå dokumenterades cirka 3,00 m under dagens marknivå. Stenläggningen bestod av kullersten med stockar av al lagda på båda sidor (Gardelin 2000 s 7).
- Kv Apotekaren 7, år 1999: En arkeologisk slutundersökning genomfördes inför sänkning av ett källargolv. Kulturlagren grävdes inte i botten. Vid undersökningen framkom lämningar av flera mindre förrådshus från 1200- talets första hälft, samt odlingslotter. Vid den tiden anlades även en gränd som löpte från Stora Gråbrödersgatan in på tomten i östlig riktning. Vid mitten av 1200-talet användes en större del av ytan ut mot Stora Gråbrödersgatan för odling. Flera byggnader uppfördes under 1200-talets senare del och fram till 1300-talets mitt. Under perioden 1300-talets mitt fram till 1400-talets mitt dokumenterades fem hus varav tre varit samtida. Från 1500-talet fram till idag har tomten varit kontinuerligt bebyggd (Gardelin 2000 s 8ff).
- En geoteknisk undersökning genomfördes inom fastigheten Apotekaren 11 (fd 9) år 2012. Den första borrhypunkten på innergården till fastigheten kv Apotekaren 3, visade att det fanns en källare under hela gården. Nästa borrhyp toggs på gården till fastigheten kv Apotekaren 11, invid fasaden. Borrhypet toggs ned till ett djup av 5,00 m. De översta 1,20 m bestod av sentida utjämningslager, vilka troligen lagts ut inför 1930-talets byggnation i kvarteret. Därunder framkom ett gödligt kulturlager, med hög organisk halt. Under detta dokumenterades ett kulturlager med bevarade träbitar och benmaterial. Vid ett djup av 2,68 m framkom vad som tolkats vara fyllningar i en gödselgrop eller möjligen en delvis igenfylld brunn som sekundärt använts för att förvara gödsel i. Under det dokumenterades ett ca 0,10 m tjockt lerlager, som troligen fungerade som ett lock över de underliggande, illaluktande fyllningarna. Ned till ett djup av 4,30 m konstaterades fyllningar i en uttjänt brunn bestående av gödsel och latrinavfall innehållande mycket organiskt material som mossor, gödsel, träflis, och även benbitar. Förmodligen har den uttjänta brunnen fungerat som avstjälningsplats för diverse avfall. Därunder påträffades ytterligare ett lerlock och under detta fanns ett avsatt lager, möjlig botten på brunnen. Blågrå moränlera noterades vid ett djup av 4,70 m (Ericsson 2013).
- Kv Apotekaren 11, tidigare 8, år 2013: En arkeologisk förundersökning genomfördes i samband med att ett läckande avlopp skulle åtgärdas. Vid förundersökningen framkom intakta medeltida kulturlager. Stratigrafin bestod av flera bebyggelsenivåer där den äldsta förmodligen kan dateras till 1400-talet. Kvarteret synes ha varit kopplat till handel och hantverk, och de byggnader som påträffades kan ha varit verkstäder på en hantverksgård. Bevaringsförhållandena på platsen var mycket goda och kulturlager djupet var över 2,20 m, då moränleran inte påträffades i det upptagna schaktet (Ericsson 2014).

Genomförande och resultat

Med anledning av anläggande av en ny dränering längs husgrund och omläggning av avlopps- och dagvattenledningar på fastigheten Apotekaren 11, genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning.

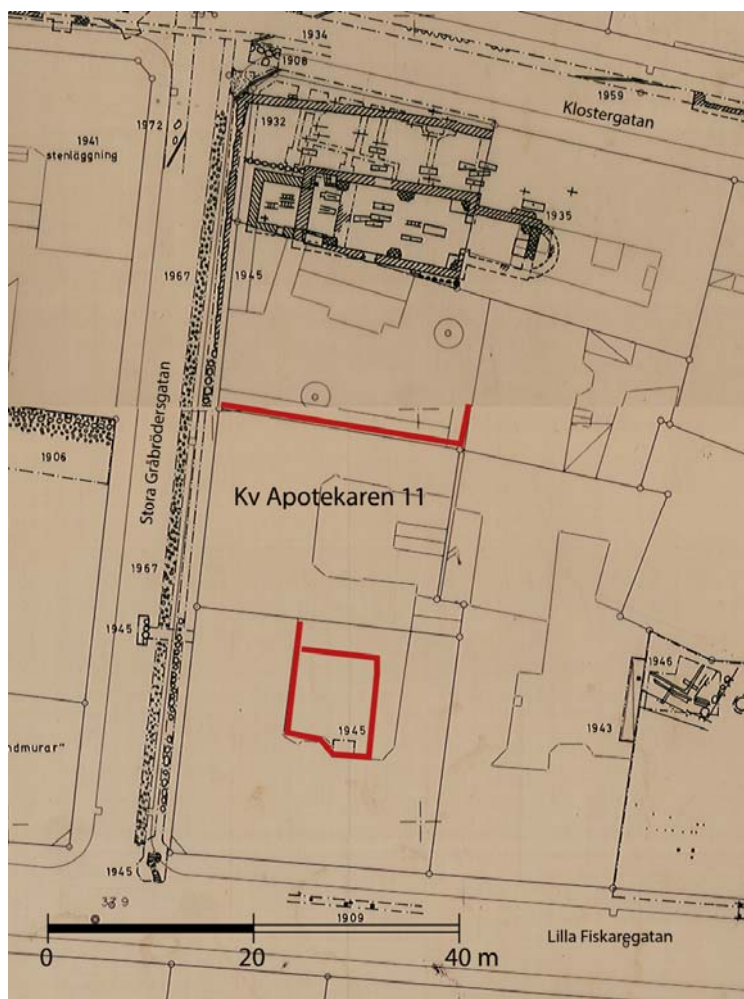

Figur 4. Det akuta bytet av avloppsrör (lst.dnr: 431-14206-2014).

Akut byte av avloppsrör

Med anledning av ett byte av ett läckande avloppsrör på den södra fastigheten i kv Apotekaren 11, Lund, genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning (lst.dnr: 431-14206-2014). Ett schakt grävdes, söder om porten, i den västra delen av gården. Källaren i fastigheten sänktes år 1998, och i samband med det genomfördes en arkeologisk slutundersökning. Kv Apotekaren ingick i det medeltida Lunds centrala delar, och tidigare undersökningar i området visar att området varit kontinuerligt bebyggt sedan 900-talets slut.

Schaktet var 3,00 m långt och 1,50 m brett, och grävdes till ett djup av ca 2,00 m. Den västra sidan av schaktet bestod av källarvägg mot fastigheten i väster. I botten av schaktet påträffades det gamla avloppsröret, och det byttes. En omläggning av avlopp på fastigheten planerades och därför genomfördes inga ytterligare åtgärder. Inga intakta kulturlager påträffades utan endast sentida bärlager och igenfyllnadsmassor i äldre ledningsdragningar.

Figur 5. Ur Kulturens arkeologiska generalkarta över det aktuella området. Ingreppen för dränering, vatten och avlopp markerad med rött (lst.dnr: 431-16507-2014).

Omläggning av avlopp

I samband med ett större arbete på fastigheten Apotekaren 11, genomfördes en avloppsomläggning på den sydvästra tomten. Ursprungligen skulle endast avloppsledningen längs den västra fasaden bytas men flera undermåliga ledningar upptäcktes och lades om.

Den första sträckan som grävdes upp var längs den västra fasaden i fastigheten. Schaktet grävdes ut från en källartrappa i söder och fortsatte mot norr. Det följde det äldre avloppsröret och löpte 0,50-1,00 m ut från den västra fasaden, med toppen på röret på ca 1,00 m djup. Schaktet var ca 1,00 m brett och bestod huvudsakligen av sentida bärlager och stenläggningar från de befintliga byggnadernas anläggningstid fram till idag, tillsammans med fyllnadsmassor i flertalet olika ledningsdraineringar. Ca 5,00 m norrut fanns en brunn som togs bort. Röret sluttade mot norr, och mitt utför portgången fanns en brunn, vid vilken ledningen var ca 1,50 m djup. I det området påträffades kulturlager, vid ett djup av ca 1,00 m. Kulturlagren bestod av odlingslager, troligen från en hushållsnära odling. Brunnen togs bort och ersattes med en ny brunn, och därför grävdes det på en yta av ca 3,00 m² ned till ett djup av 2,00 m. I detta område fanns det

intakta kulturlager från ca 1,70 m djup. Schaktets placering och sättet det var grävt på medförde att det bedömdes för instabilt att gå ner i.

Från brunnen filmades ett nytt avlopp med östvästlig orientering som troligen sträckte sig till nästa byggnad i öster, som fick ligga kvar utan åtgärd.

Utifrån den södra fasaden grävdes ett schakt, som var ca 1,00 m brett och 1,00 m djupt, och som även det följde en äldre avloppsdragning. I huvudsak framkom bärlager och stenläggningar från de befintliga byggnadernas anläggningstid och fram till idag.

Dränering

Nästa del berörde fastigheten norr, där dräneringen längs den norra fasaden skulle läggas om. Ett schakt grävdes från väster 21,30 m mot öster, för att därefter vinkla 5,00 m mot norr längs med den söder om belägna byggnaden. Schaktdjupet låg på 1,40 m, men gick i de östra delarna ned till cirka 1,70 m. Bredden på schaktet var cirka 0,80 m, dock med en större bredd på upp till cirka 2,00 m där schaktet gjorde en vinkel mot norr. Schaktet grävdes längs med stående huskroppar, vilket kom att innebära att schaktets ena sida, bestod av källarvägg mot angränsande fastigheter.

I området där schaktet gjorde en vinkel från att löpa i en väst-östlig riktning till att vika av vidare i en syd-nordlig riktning grävdes schaktet som djupast, 1,60 - 1,70 m (bilaga 1, ritning 5). I botten kom ett lager som möjligen utgjort ett stampat lergolv eller lera som lagts ut för att hårdgöra en yta. Ovan detta kom ett större gråbrunt lager, bestående av ett fett, fuktigt och kompakt kulturjord, med inslag av träkol, tegelkross och lera. Detta lager sträckte sig i stort sett över hela schaktbotten i nordsydlig riktning, och tolkades vara ett marklager. Inga daterande fynd påträffades. Cirka 1,00 m norrut ifrån vinkeln räknat framkom ett mindre kulturlager bestående av träkol och halvbrända trästycken, cirka 0,20 x 0,15 m. Det tolkades vara resterna av ett utkast från en eldstad.

Ifrån ovanstående nord-sydliga vinkel löpte schaktet i en östvästlig riktning (bilaga 5). I denna längdriktnings östra del framkom i schaktbotten en mindre yta, cirka 0,40 x 0,10 m bestående av brunsvart kulturlager. Det tolkades vara ett marklager som möjligen har ett samband med den medeltida kyrkogården tillhörande Sankt Clemens kyrka, vilken varit belägen norr om aktuellt schakt. Över marklagret framkom ett lager gulvit sand, tolkad som sättsand, och i den större marksten, vilka löpte i en nordöst-sydvästlig riktning, med ett möjligt stenlyft emellan sig. Det rör sig sannolikt om en grundmur ellerstensyll. Emot och på stenarna låg ett lerlager som var cirka 0,04 m tjockt, och kompakt med en plan yta, troligen ett lergolv som avgränsades i söder av ovanstående stenar. Sammantaget ger det en bild av en byggnad, möjligtvis av en lätt konstruktion. Dess utsträckning mot norr framgick inte beroende på att lergolvet hade blivit avgrävt vid anläggandet av en sentida källartrappa. Om stenarna utgjort en sydlig yttermur eller en vägg inne i en byggnad framgick inte heller beroende på dess belägenhet. Det överlagrande kulturlagret var svartbrunt, lerhaltigt, och tolkades vara ett marklager och i det påträffades keramikskärvor av typen yngre rödgods, bland annat del av en trefotsgräta, med en datering till övergången senmedeltid-tidigmodern tid. Ovanpå och västerut, ca

18,00 m, framkom ett grått kulturlager, i vilket det påträffades keramik av yngre rödgods, med en datering till övergången senmedeltid-tidigmodern tid (bilaga 1, ritning 1, 2 & 7). Kulturlagret har sannolikt ett samband med ett förändrat utnyttjande av området efter det att kyrkan Sankt Clemens och dess kyrkogård tagits ur bruk vid reformationen år 1536. Det rör sig sannolikt om ett utfyllnadslager som lagts ut över en större yta för att täcka den medeltida kyrkogården, för att därefter fungera som bärlager för de stenkonstruktioner som anlades. Mellan de olika stenkonstruktionerna kan utfyllnadslagrets yta haft funktionen som bakgård. På bakgårdens östra delar framkom ett vitgrått lager, som i huvudsak bestod av kalkbruk, med inslag av träkol, sand, lera, stycken av medeltida tegel och taktegel av munk- och nunnetyp (bilaga 1, ritning 7). Den rikliga mängden kalkbruk härrör sannolikt från renknackade tegelstenar som därefter återanvänts. Det kan möjligen sättas i samband med när kyrkan Sankt Clemens donerades år 1541 av kungamakten till staden, då delar av kyrkan revs och ett rådhus uppfördes på dess grund. Kalkbruket kan härröra från kyrkans senmedeltida delar som var uppförda av tegel. Raseringslagrets funktion har sannolikt varit att fungera som bärlager för den en stenläggning, och att det var dubbelt så tjockt i öster jämfört med väster beror antagligen på att de ville skapa en svag lutning mot väster för avrinning av ytan. Ovanpå utfyllnadslagrets västra del bestod ytan istället av en stenläggning, satt i lera (bilaga 1, ritning 1 och 4). I öster avgränsade en rad större stenar beläggningen, vilka kan ha utgjort grundstenar till en byggnad. Öster om grundmuren framkom ett rullskift, bestående av halva tegelstenar.

En stenläggning framkom 6,00 m från den västra schaktkanten och fortsatte i schaktet tills det vek av mot norr (bilaga 1, ritning 1,2, 3, 4 & 7). Stenläggningen bestod av rundade marksten, samt enstaka tuktade stenar. Den fortsatte även mot norr in i schaktväggen och i söder var den avgrävd i samband med den byggnation som utfördes där under slutet av 1800-talet. Stenläggningen var satt i ett tunt, gult lerlager. Stenläggningen dateras till övergången senmedeltid och tidig modern tid, av keramik av typen yngre rödgods, i underliggande kulturlager, och tolkas som en gårdsplan som kan sättas i samband med det rådhus som uppfördes i området efter år 1541. Schaktet grävdes smalare för att kunna begränsa skadorna på stenläggningen för att kunna bevara en del av den intakt.

I hela schaktet överlagrades de ovan beskrivna kontexterna av ett tjockt utfyllnadslager, som innehöll kulturlager och raseringslager blandat (bilaga 1, ritning 6 & 7). Tegelstenarna hade medeltida datering och takteglet utgjordes av medeltida munk- och nunnetaktegel, samt enstaka stycken av vingtegel. Det härrör sannolikt ifrån någon medeltida byggnad, eller en efterreformatorisk byggnad som uppförts med delvis återanvänt medeltida tegel. Munk- och nunnetakteglen utgörs av olika typer, vilket påvisar att taktegel införskaffats från olika tegelproducenter och möjligtvis då i samband med reparationer av taket. Ett av takteglen har ett hjärtformat märke som har formats av människohand medan leran fortfarande var våt, det kan röra sig om ett tegelmästaremarke. Förekomsten av enstaka vingtegel antyder att reparationer eller dylikt kan ha skett efter det att vingteglet introducerades på 1500-talet (Gardelin m.fl. 1997 s 108-126). I utfyllnadslagret påträffades även keramikskärvor av typen yngre

rödgoods med en datering till senmedeltid-tidigmodern tid, bland annat en fot och två rörskaft till trefotsgrutor. Rörskaftens utformning daterar dem till perioden 1600-1650 (Elfwendahl 1999 s 47). Detta indikerar att utfyllnadslagret tidigast kan dateras till detta århundrade. Det är även under tidsperioden 1560-1670 som en större ödeläggelse förekom i Lund, vilken bland annat innebar förändringar av tomtstrukturer och utnyttjande av område i staden (Andrén 1984 s 32ff). Utfyllnadslagrets tillkomst och funktion påvisar även en förändring i utnyttjandet av området någon gång under denna tidsperiod, en förändring som möjligtvis kan sättas i samband med att rådhuset år 1586 flyttades från Kv Apotekaren till Stortorget. Över hela schaktet framkom ett sentida utfyllnadslager, med funktion att skapa en jämn yta på den gårdsplan som uppstod vid byggnationen i kvarteret i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet (bilaga 1, ritning 6 och 7). Ovanpå det ett bärlager, av makadam, med en modern tillkomst.

De sista 0,60 m av den nordsydliga schaktsträckningen utgjordes av en nedgrävning för tre plaströr vilka dränerar gårdsplanen invid den östra stående byggnaden. Fyllningen runt dagvattenrören utgörs av gul, finkorning sand som är torr, mager och porös. Anmärkas bör att det är fram till dess dagvattenrör som de dräneringsrör i plast som lades ned i samband med föreliggande dräneringsarbete ansluts.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-16507-2014	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Kv Apotekaren 11
Typ av exploatering	Dränering, avlopp och dagvatten		
Uppdragsgivare	Paulssons Centrum Fastigheter i Lund AB		
Typ av undersökning	FU		
Ansvarig institution	Kulturen		
Fältarbetsledare	Johan Wallin, Gertie Ericsson		
Övrig personal	-		
Fältarbetstid	2015-03-03 – 2015-04-10		
Fälttid			
Arkeolog	25 h		
Maskin	-		
Undersökningens omfattning			
Yta	23 m ²		
Kubik	35 m ³		
Schaktmeter	26 m		
Kostnad för arkeologi			
Fältarbete	25x700=17 500 SEK		
Rapport	25x700=17 500 SEK		
Analyser	-		
Övrigt	-		
Summa:	35 000 SEK		
Kostnad övrigt			
Maskiner	-		
Bodar	-		
Övrigt	-		
Summa	-		
Summa, faktisk	35 000 SEK		
Summa, beslutad	Enligt löpande kostnad		
Fyndmaterial (förvaring m.m.)	KM 95366: 1-20. Förvaras enligt fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen.		
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen		
Ritningar, dokumentation	1 planritning skala 1:100, 3 sektionsritningar skala 1:20, 4 planritningar skala 1:20		
Foto			
Analyser			
Övriga upplysningar			

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-14206-2014	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Kv Apotekaren 11
Typ av exploatering	Byte av avloppsrör		
Uppdragsgivare	Paulssons Centrum Fastigheter i Lund AB		
Typ av undersökning	FU		
Ansvarig institution	Kulturen		
Fältarbetsledare	Gertie Ericsson		
Övrig personal	-		
Fältarbetstid	2014-05-28		
Fälttid			
Arkeolog	1 h		
Maskin	-		
Undersökningens omfattning			
Yta	5 m ²		
Kubik	10 m ³		
Schaktmeter	-		
Kostnad för arkeologi			
Fältarbete	1x700= 700 SEK		
Rapport	4x700= 2 800 SEK		
Analyser	-		
Övrigt	-		
Summa:	3 500 SEK		
Kostnad övrigt			
Maskiner	-		
Bodar	-		
Övrigt	-		
Summa	-		
Summa, faktisk	3 500 SEK		
Summa, beslutad	Enligt löpande kostnad		
Fyndmaterial (förvaring m.m.)	-		
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen		
Ritningar, dokumentation	1 planritning skala 1:100.		
Foto	-		
Analyser	-		
Övriga upplysningar	-		

Referenser

- Andrén, A. 1980. *Lund*. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska Museer Rapport, Medeltidsstaden 26. Stockholm.
- Andrén, A. 1984. *Lund*. *Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning*. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska Museer Rapport. Medeltidsstaden 56. Stockholm.
- Bevaringskommittén. 1981. *Lunds stadskärna. Bevaringsprogram. Clemens och Drottens rotar*. Lund 1981.
- Carlquist, G. 1923. *Lund på 1690-talet. 1 Klemens och Drottens rotar* (skrifter utgivna av föreningen Det Gamla Lund V).
- Elfwendahl, M. 1999. *Från skärva till kärl. Ett bidrag till vardagslivets historia i Uppsala*. Lund Studies in Medieval Archaeology 22. Stockholm.
- Ericsson, G. 2013. *Kv Apotekaren 11 (fd 9), Lund. Geoteknisk undersökning 2012*. Kulturmiljörapporter 2013:2. Kulturen, Lund.
- Ericsson, G. 2014. *Kv Apotekaren 11 (fd 8), Lund. Arkeologisk förundersökning 2013*. Kulturmiljörapporter 2014:10. Kulturen, Lund.
- Gardelin, G. 2000. *Kv Apotekaren 7, Lund. Arkeologisk undersökning 1999. Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska rapporter från Lund, nr 23*. Kulturen, enheten för kulturhistoria och kulturmiljö.
- Gardelin, G., Goksör, S., Johansson Hervén, C. & Larsson, S. 1997. *Askallén, Lundagård. Arkeologisk förundersökning 1996*. Arkeologiska rapporter från Lund, nr 19. Lund.

Bilagor

Bilaga 1. Plan- och sektionsritningar

Ritning 1, schaktplan 0 – 7 m

Ritning 2, schaktplan 7 – 11 m

Ritning 3, schaktplan nivå 1, 18 – 21 m

Ritning 4, schaktplan nivå 2, 19 – 21 m

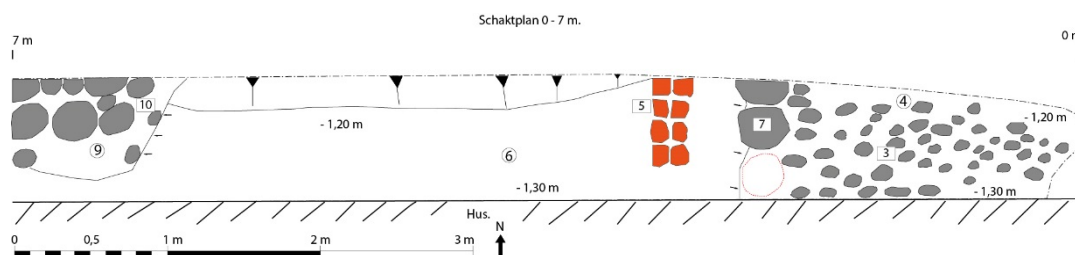
Ritning 5, sektion 0 – 2 m

Ritning 6, sektion 6 – 10 m

Bilaga 2. Fyndförteckning.

Bilaga 1

Ritning 1, schaktplan 0 – 7 m

3. Stenläggning bestående av mindre rundade ovala stenar med en jämn yta. Stenarna är satta i underliggande lager (kontext 4). Stenläggningen tolkas som ett golv i inomhusmiljö. Dess tillkomsttid/brukningstid torde vara från efter reformationen år 1536/37 då det tidigare medeltida kyrkoområdet som legat här togs i anspråk för stadsbebyggelse.

4. Bärlager för stenläggning (kontext 3). Lagret består av gulgrön, finkornig lera med inslag av sand. Lagret är väl sorterat, fett, fuktigt och kompakt, med en tydlig kontaktyta mot underliggande kontext 6.

5. Tegelkonstruktion löpande i nord-sydlig riktning bestående av halva tegelstenar som är satta i underliggande lager (kontext 6). Det tolkas som ett rullskift som troligtvis utgjort en jämn grund för en lättare konstruktion, möjligen för en liggande bjälke. Den har sannolikt ett samband med den närbelägna grundmuren (kontext 7).

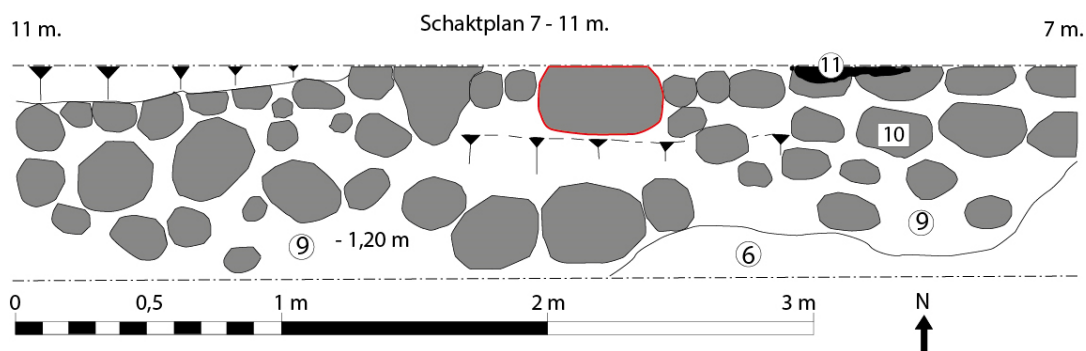
6. Utfyllnadslager bestående av påfört, grått, finkornigt, kulturlager, med inslag av träkol, lerfläckar, tegelkross. Osorterat, fuktigt och relativt kompakt. Fynd av keramik av typen yngre rödgods med en datering till övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid. Lagret har sannolikt lagts ut som utfyllnad över det tidigare kyrkogårdsområdet när detta togs ur bruk efter reformationen år 1536/37.

7. Grundmur/stensyll bestående av marksten, löpande i nord-sydlig riktning som är satta i underliggande kulturlager (kontext 6). Har sannolikt ingått tillsammans med kontexterna 5, 4, 3 i en byggnad som uppförts efter reformationen 1536/37.

9. Bärlager bestående av gul, finkornig lera med inslag av sand, tegelkross, kalkbruk och träkol. Lagret är kompakt, fuktigt, fett och väl sorterat. Det har påförts ovanpå underliggande utfyllnadslager (kontext 6), med en tydlig kontaktyta dem emellan. Dess funktion har varit att fungera som bärlager och stabiliserande packning runt stenarna/stenläggningen (kontext 10) som satts i lagret.

10. Stenläggning bestående av ett skift marksten som lagts i underliggande lager (kontext 9). Stenläggningen består i huvudsak av obearbetad marksten med en storlek som varierar mellan cirka 0,10 x 0,10 m till 0,50 x 0,20 m. Det förekommer dock enstaka tuktade stenar, vilket indikerar att de återanvänt stenmaterial som kan ha ingått i en tidigare byggnad. Stenläggningens yta är relativt plan och dess funktion har sannolikt varit en gårdsplan. Den dateras via förekomsten av keramik av typen yngre rödgods från övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid som påträffades i underliggande lager (kontext 6). Sannolikt till perioden efter reformationen 1536/37 när området övergick från ett tidigare medeltida kyrkogårdsområde till stadsbebyggelse. Stenläggningen bör ha haft en utsträckning på 15,00 m i östvästlig riktning (se bilaga 1, ritning 1, 3).

Ritning 2, schaktplan 7 – 11 m

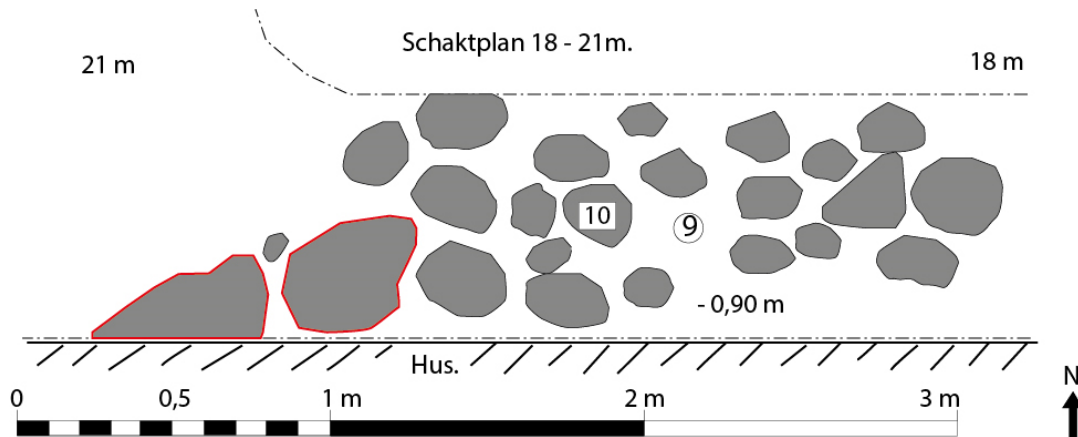
6 Utfyllnadslager bestående av påfört, grått, finkornigt kulturlager, med inslag av träkol, lerfläckar, tegelkross. Osorterat, fuktigt och relativt kompakt. Fynd av keramik av typen yngre rödgods med en datering till övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid. Lagret har sannolikt lagts ut som utfyllnad över det tidigare kyrkogårdsområdet när detta togs ur bruk efter reformationen år 1536/37.

9. Bärlager bestående av gul, finkornig lera med inslag av sand, tegelkross, kalkbruk och träkol. Lagret är kompakt, fuktigt, fett och välsorterat. Det har påförts ovanpå underliggande utfyllnadslager (kontext 6), med en tydlig kontaktyta dem emellan. Dess funktion har varit att fungera som bärlager och stabiliserande packning runt stenarna/stenläggningen (kontext 10) som satts i lagret.

10. Stenläggning bestående av ett skift marksten som lagts i underliggande lager (kontext 9). Stenläggningen består i huvudsak av obearbetad marksten med en storlek som varierar mellan cirka 0,10 x 0,10 m till 0,50 x 0,20 m. Det förekommer dock enstaka tuktade stenar (markerad med rött), vilket indikerar att de återanvänt stenmaterial som kan ha ingått i en tidigare byggnad. Stenläggningens toppyta är relativt plan och dess funktion har sannolikt varit en gårdsplan. Det förekommer inte kalkbruk mellan stenarna, vilket visar på att det inte varit någon murad stenkonstruktion. Den dateras indirekt via förekomsten av keramik av typen yngre rödgods från övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid i underliggande lager (kontext 6). Sannolikt då till perioden efter reformationen 1536/37 när området övergick från ett tidigare medeltida kyrkogårdsområde till stadsbebyggelse.

11. Utfyllnadslager eller möjligen utkastlager bestående av svart lera med rikliga inslag av träkol. Det är finkornigt, fett, välsorterat, fuktigt och med tydliga kontaktytor. Dess tillkomst kan antingen tillkommit som utfyllnad ovanpå stenläggningen (kontext 10), när denna tagits ur bruk, eller så rör det sig om ett utkastlager som tillkommit genom att man slängt träkolsrester från en eldstad på stenläggningen (kontext 10) under dess brukningstid.

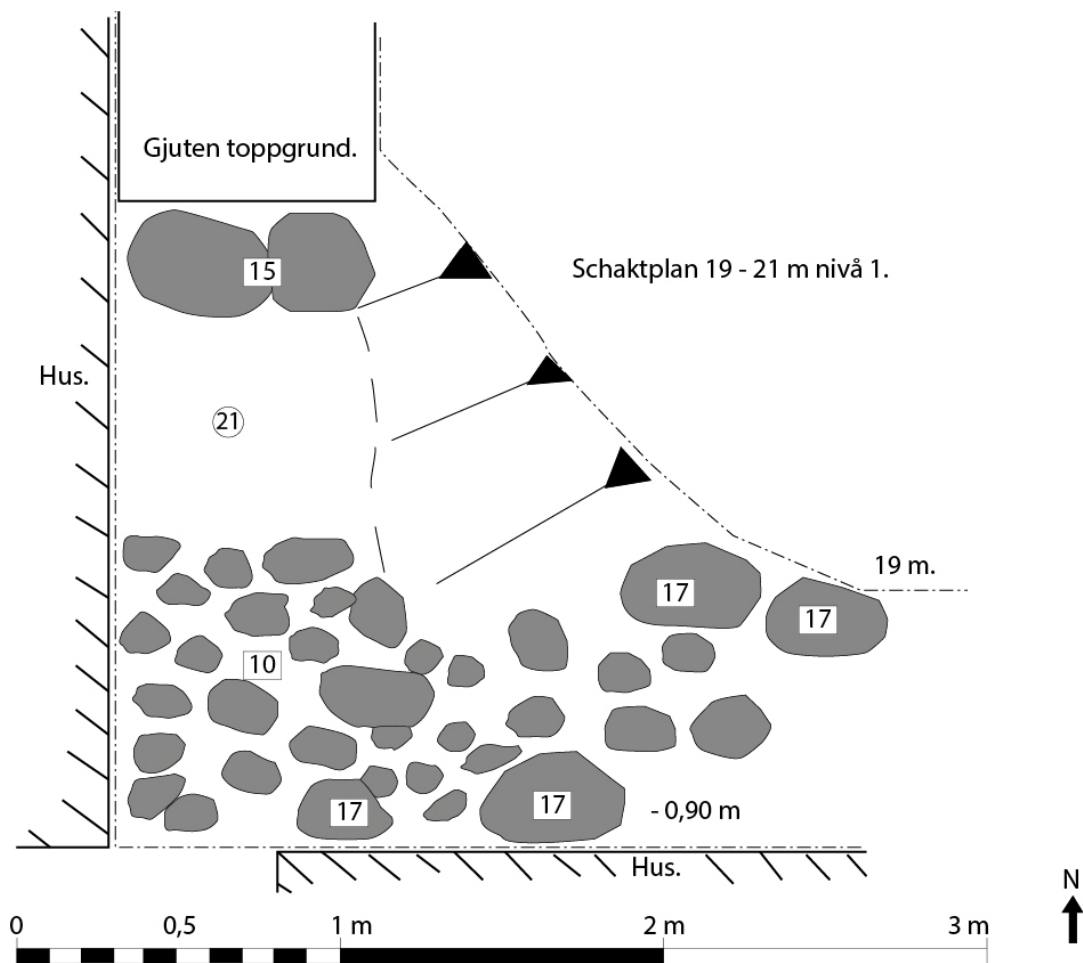
Ritning 3, schaktplan, 18 – 21 m

9. Bärlager bestående av gul finkornig lera med inslag av sand, tegelkross, kalkbruk och träkol. Lagret är kompakt, fuktigt, fett och välsorterat. Det har påförts ovanpå underliggande utfyllnadslager (kontext 6), med en tydlig kontaktyta dem emellan. Dess funktion har varit att fungera som bärlager och stabiliserande packning runt stenarna/stenläggningen (kontext 10) som satts i lagret.

10. Stenläggning bestående av ett skift marksten som lagts i underliggande lager (kontext 9). Stenläggningen består i huvudsak av obearbetad marksten med en storlek som varierar mellan cirka 0,10 x 0,10 m till 0,50 x 0,20 m. Det förekommer dock enstaka tuktade stenar, vilket indikerar att de återanvänt stenmaterial som kan ha ingått i en tidigare byggnad. Stenläggningens toppyta är relativt plan och dess funktion har sannolikt varit en gårdsplan. Den dateras indirekt via förekomsten av keramik av typen yngre rödgods från övergången mellan senmedeltid och tidigmodern i underliggande lager (kontext 6). Sannolikt då till perioden efter reformationen 1536/37 när området övergick från ett tidigare medeltida kyrkogårdsområde till stadsbebyggelse.

Ritning 4, schaktplan nivå 1, 19 – 21 m

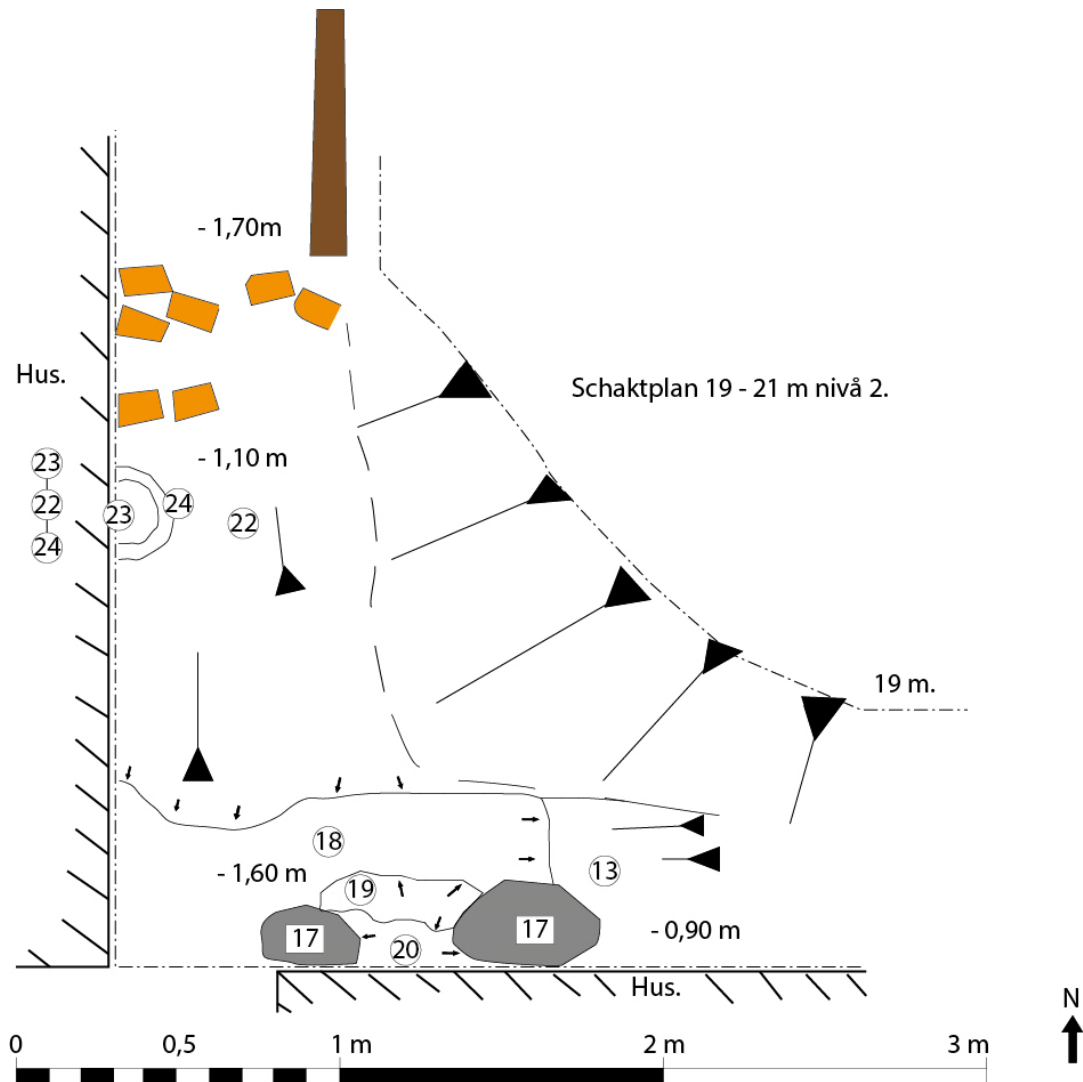

10. Stenläggning bestående av ett skift marksten som lagts i underliggande lager (kontext 9). Stenläggningen består i huvudsak av obearbetad marksten med en storlek som varierar mellan cirka 0,10 x 0,10 m till 0,50 x 0,20 m. Det förekommer dock enstaka tuktade stenar, vilket indikerar att de återanvänt stenmaterial som kan ha ingått i en tidigare byggnad. Stenläggningens toppyta är relativt plan och dess funktion har sannolikt varit en gårdsplan. Den dateras indirekt via förekomsten av keramik av typen yngre rödgods från övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid i underliggande lager (kontext 6). Sannolikt då till perioden efter reformationen 1536/37 när området övergick från ett tidigare medeltida kyrkogårdsområde till stadsbebyggelse.

15. Grundsten till sentida trappa av cement. Under grundstenarna framkom ett Höganäsrör, en typ av rör som togs i bruk under senare delen av 1800-talet.

17. Stenkonstruktion bestående av större markstenar. Det förekommer inget kalkbruk på dem som skulle kunna påvisa att de ingått i en murad stenkonstruktion. Stenarnas primära funktion kan ha varit som någon form av grund eller syllsten till en nordöst-sydväst löpande konstruktion. De kommer ifrån en nivå av stenläggningen (kontext 10 (se bilaga 1, ritning 5), men på den nivå av schaktdjupet som avbildas ovan synes toppen av stenarna fått en sekundär funktion som ingående i stenläggningen (kontext 10).

Ritning 5, nivå 2, 19 – 21 m

13. Marklager bestående av svartbrunt, lerhaltigt kulturlager med inslag av träkol och tegelkross. Det är finkornigt, välsorterat, fett, fuktigt och kompakt. I det påträffades keramik av typen yngre rödgods med en datering till övergången senmedeltid och tidigmodern tid. Lagret hade tydliga kontaktytor mot ovanpå liggande utfyllnadslager (kontext 6) och underliggande stenkonstruktion (kontext 17) samt lergolv (kontext 18), vilket talar för att marklagret påvisar att denna del av området under en period av övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid varit obebyggd.

17. Stenkonstruktion bestående av större markstenar. Det förekommer inget kalkbruk på dem som skulle kunna påvisa att de ingått i en murad stenkonstruktion. Stenarnas primära funktion kan ha varit som någon form av grund eller syllsten till en nordöst-sydväst löpande konstruktion. Stenkonstruktionen synes ha ett samband med lergolvet (kontext 18).

18. Lergolv bestående av gråblå lera, med en tjocklek på cirka 0,04 m. Det har en plan yta och är finkornigt, magert, kompakt, fuktigt och välsorterat. Det har en tydlig kontaktyta mot såväl underliggande lager (kontext 19) och ovanpåliggande marklager (kontext 13). Lergolvet har troligen ett samband med stenkonstruktionen (kontext 17) och de har sannolikt tillsammans ingått i en byggnad.

19. Kulturlager, bestående av brunsvart kulturlager, med inslag av träkol, mindre träpinnar/kvistar, djurben. Lagret var välsorterat, finkornigt och på gränsen mellan fett och magert. Beroende på att endast cirka 0,50 x 0,15 m framtogs av lagret var det svårbedömt. I fält tolkades det som ett möjligt marklager.

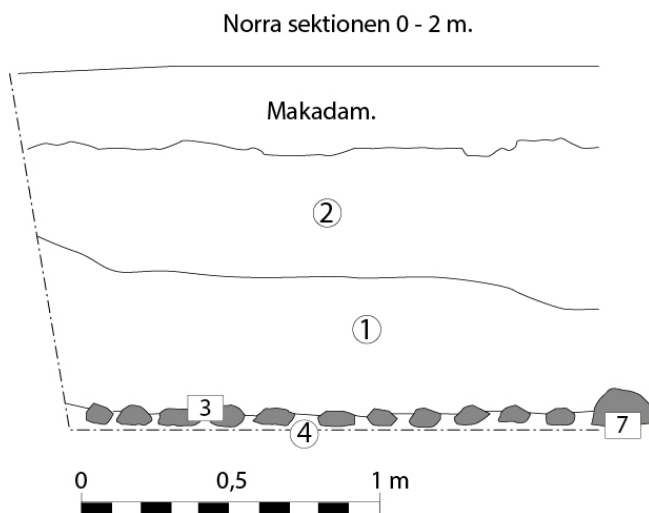
20. Sättsand, bestående av gulvit sand, cirka 0,04 cm tjockt. Det var finkornigt, välsorterat, torrt och poröst. Dess funktion har varit att fungera stabiliserande för stenarna i kontext 17.

22. Marklager, bestående av gråbrunt kulturlager, med inslag av lera, träkol, tegelkross. Det var finkornigt, välsorterat, fuktigt och kompakt. Det påträffades inga daterande fynd. Lagret hade tydliga kontaktytor mot såväl ovanpå liggande kontexterna 18 och 23 som mot underliggande kontext 24.

23. Utkastlager bestående av en cirka 0,20 x 0,15 m stor yta med träkol och en del halvbrända trästycken. Det var välsorterat, poröst och fett. Kulturlagret låg på ett marklager (kontext 22) med en tydlig kontaktyta. Det underliggande marklagret var ej brandpåverkat, vilket indikerar att det rör sig om rester från en eldstad som slängts/deponerats på marklagret.

24. Lergolv/utfyllnadslager bestående av gul lera som var finkornigt, välsorterat, fett, fuktigt och kompakt. Det kom under marklagret (kontext 22), med en tydlig kontaktyta dem emellan. Beroende på att endast ca 0,20 x 0,20 m framtogs av lagret var dess funktion svårbedömd. I fält tolkades det som ett möjligt lergolv eller utfyllnad.

Ritning 6, sektion 0 – 2 m

1. Utfyllnadslager bestående av gråbrunt, finkornigt kulturlager, med rikliga inslag av raseringsmaterial, bestående av tegelkross, tegelbrockor av handslaget rött tegel, med en höjd på cirka 0,082 m och bredd på cirka 0,12 m, vilket indikerar att det rör sig om medeltida tegel. Därtill medeltida munk- och nunnetaktegel av varierande typer, samt kalkbruk, träkol och djurben med en blandad orientering. Lagret var välsorterat. Det var fett, fuktigt och poröst med tydliga kontaktytor såväl nedåt som uppåt. I det påträffades keramik av typen yngre rödgods, bl.a. rörskaft från trefotsgrutor med en datering till 1600-talet, vilket indikerar att lagret påförts tidigast detta århundrade. Därtill kom en keramik skärva av typen fajans. Raseringsmaterialet kan härröra från någon äldre hög- eller senmedeltida byggnad eller från det rådhus som uppfördes inom området efter reformationen 1536/37. Keramiken kan härröra från antingen denna byggnads brukningstid eller från den som rev byggnaden under tidigmodern tid.

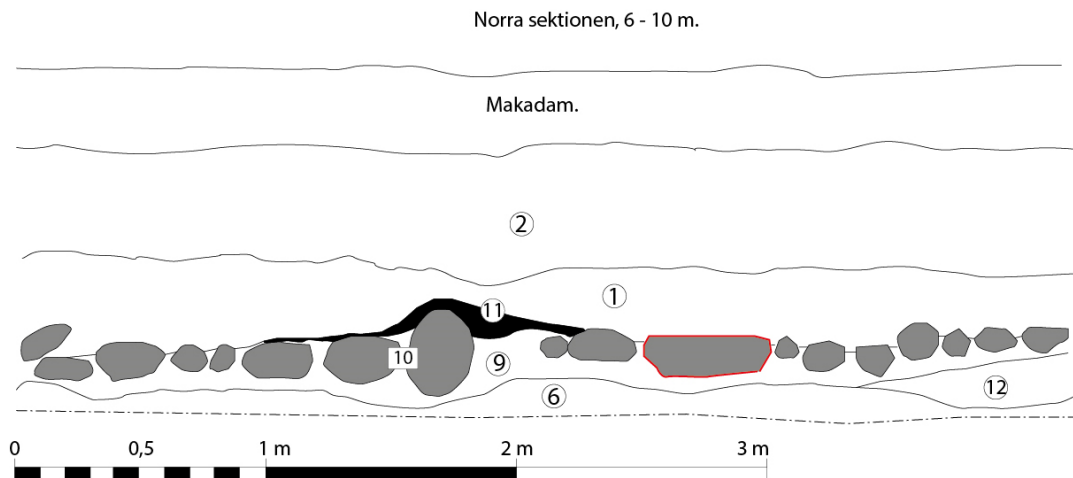
2. Utfyllnadslager bestående av brungrå kulturlager, med inslag av enstaka tegelkross och lera. Det har en tydlig kontaktyta mot underliggande lager (kontext 1). Det är ett sentida utfyllnadslager utlagt inför brukandet av nuvarande innergård.

3. Stenläggning bestående av mindre, rundade, ovala stenar med en jämn yta. Stenarna är satta i underliggande lager 4. Stenläggningen tolkas som ett golv i inomhusmiljö. Dess tillkomsttid/brukningstid torde vara från efter reformationen år 1536/37 då det tidigare medeltida kyrkoområdet som legat här togs i anspråk för stadsbebyggelse.

4. Bärlager för stenläggning (se kontext 3). Lagret består av gulgrön, finkornig lera med inslag av sand. Lagret är välsorterat, fet, fuktigt och kompakt, med en tydlig kontaktyta mot underliggande kontext 6.

7. Grundmur/stensyll bestående av marksten löpande i nord-sydlig riktning som är satta i underliggande lager (kontext 6). Har sannolikt tillsammans med kontexterna 5, 4, 3 ingått i en byggnad som uppförts efter reformationen 1536/37.

Ritning 7, sektion 6 – 10 m

1 Utfyllnadslager bestående av gråbrunt, finkornigt kulturlager, med rikliga inslag av raseringsmaterial, bestående av tegelkross, tegelbrockor av handslaget rött tegel, med en höjd på ca 0,082 m och bredd på ca 0,12 m, vilket indikerar att det rör sig om en medeltida tegel. Därtill medeltida munk- och nunnetaktegel av varierande typer, samt kalkbruk, träkol och djurben som hade en blandad orientering. Lagret var välsorterat. Det var fett, fuktigt och poröst med tydliga kontaktytor såväl nedåt som uppåt. I det påträffades keramik av typen yngre rödgods, bl.a. rörskaft från trefotsgrutor med en datering till 1600-talet, vilket indikerar att lagret påförts tidigast detta århundrade. Därtill kom en keramik skärva av typen fajans. Raseringsmaterialet kan härröra från någon äldre hög- eller senmedeltida byggnad eller från det rådhus som uppfördes inom området efter reformationen 1536/37. Keramiken kan ha härröra från antingen denna byggnads brukningstid eller från dem som rev byggnaden under tidigmodern tid.

2. Utfyllnadslager bestående av brungrå kulturlager, med inslag av enstaka tegelkross och lera. Det har en tydlig kontaktyta mot underliggande lager (kontext 1). Det är ett sentida utfyllnadslager utlagt inför brukandet av nuvarande innergård.

6. Utfyllnadslager bestående av påfört, grått, finkornigt kulturlager, med inslag av träkol, lerfläckar, tegelkross. Osorterat, fuktigt och relativt kompakt. Fynd av keramik av typen yngre rödgods med en datering till övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid. Sannolikt lagts ut som utfyllnadslager över det tidigare kyrkogårdsområdet när detta togs ur bruk efter reformationen år 1536/37.

9. Bärlager bestående av gul, finkorning lera med inslag av sand, tegelkross, kalkbruk och träkol. Lagret är kompakt, fuktigt, fett och välsorterat. Det har påförts ovanpå underliggande utfyllnadslager (kontext 6), med en tydlig kontaktyta dem emellan. Dess funktion har varit att fungera som bärlager och stabiliserande packning runt stenarna/stenläggningen (kontext 10) som satts i lagret.

10. Stenläggning bestående av ett skift marksten som lagts i underliggande lager (kontext 9). Stenläggningen består i huvudsak av obearbetad marksten med en storlek som varierar mellan cirka 0,10 x 0,10 m till 0,50 x 0,20 m. Det förekommer dock enstaka tuktade stenar (markerad med rött), vilket indikerar att de återanvänt stenmaterial som kan ha ingått i en tidigare byggnad. Stenläggningens toppyta är relativt plan och dess funktion har sannolikt varit en gårdsplan. Det förekommer inte kalkbruk mellan stenarna, vilket visar på att det inte varit någon murad stenkonstruktion. Den dateras indirekt via förekomsten av keramik av typen yngre rödgods från övergången mellan senmedeltid och tidigmodern tid i underliggande lager (kontext 6). Sannolikt

då till perioden efter reformationen 1536/37 när området övergick från ett tidigare medeltida kyrkogårdsområde till stadsbebyggelse.

11. Utfyllnadslager eller möjligen utkastlager bestående av svart lera med rikliga inslag av träkol. Det var finkornigt, fett, välsorterat, fuktigt och med tydliga kontaktytor. Dess tillkomst kan antingen skett som utfyllnad ovanpå stenläggningen (kontext 10), när den tagits ur bruk, eller så rör det sig om ett utkastlager som tillkommit genom att man slängt träkolsrester från en eldstad på stenläggningen (kontext 10) under dess brukningstid.

12. Bärlager/utfyllnadslager bestående nästan helt av vitgrå fragmenterat kalkbruk, med inslag av sand, lera, småsten, tegelbrockor av handslaget tegel med medeltida storlek, samt enstaka stycken av medeltida munk- och nunnetaktegel. Lagret är välsorterat, poröst, grovkornigt och magert, med tydlig kontaktyta såväl mot ovan- som underliggande kontexter. Dess funktion har sannolikt dels varit som utfyllnad och dels såsom bärlager för den ovanpå anlagda stenläggningen (kontext 10). Kalkbruket härrör sannolikt från tegel som knackats rent från kalkbruk för att kunna återanvändas.

Bilaga 2, fyndförteckning

Kv Apotekaren 11, Lund

Fornlämning Lund 73:1

Lunds stad, Lunds kommun, Skåne

KM 95366:-1-20

Fynd-nr	Kontext	Material	Sakord	Formtyp	Undertyp	Del	Antal	Vikt
1	9	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Kruka	Mynning	1	7
2	13	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Botten	1	30
3	13	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Odefinierad	1	8
4	13	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Mynning	1	13
5	13	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	4
6	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Lyftanordning-buk	1	7
7	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Odefinierad	Buk	1	7
8	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Fat	Botten	1	23
9	1	Keramik	Kärl	Fajans, odefinierat	Oidentifierad	Odefinierad	1	8
10	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Mynning	1	8
11	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	2
12	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Mynning	1	1
13	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk-botten	1	43
14	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	8
15	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Kruka	Mynning-buk	1	20
16	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Trebensgryta	Rörskäft	1	40
17	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Trebensgryta	Fot	1	54
18	1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Trebensgryta	Rörskäft	1	71
19	13	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	21
20	6	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	6

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013.
I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

- 2017:1 Kv. Eskil 19, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2017:2 Kv. Universitet 1, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Mattias Karlsson.
- 2017:3 Kv. Galten 10, 11 och 12, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2017:4 Clemenstorget, Sankt Laurentiigatan, Bredgatan och Norra Vallgatan. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
- 2017:5 Södra stambanan Lund Högevall - Flackarp AU steg 2, Lunds och Staffanstorps kommun, Skåne. 2016. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:6 Västra Odarslöv 8:1-Odarslövs kyrka, fornlämning 25. Odarslövs socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2016. Aja Guldåker.
- 2017:7 Kv Kulturen 24, Lund. Geoteknisk undersökning 2015. Gertie Ericsson.
- 2017:8 Kv Kulturen 24, Lund. Förundersökningar 2013-2016. Aja Guldåker.
- 2017:9 Stångby kyrkby, fornlämning Stångby 22:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2002-2003 Gertie Ericsson.
- 2017:10 Kv Universitetet 1, Lund. Fornlämning Lund 73:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:11 Innerstaden 2:1 – Stora Södergatan, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning
- 2017:12 Flackarp 30:1, Lunds och Staffanstorps kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:13 Kv Garvaren 7 och 29, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Jan Kockum.
- 2017:14 Kv Tegnér 2, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.
- 2017:15 Kv Bispen 12, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Ivan Balic.
- 2017:16 Kv Sankt Thomas 32, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Ivan Balic.
- 2017:17 Kv Eskil 19, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016–2017. Jan Kockum.
- 2017:18 Kv Brunius 2, Fornlämning 73: 1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:19 Kv Sankt Måns 4, fornlämning nr 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk kontroll/schaktningsövervakning 2015. Krister Kàm Tayanin och Gertie Ericsson.
- 2017:20 Gamla Staden 8:1 – Slottshagen, fornlämning Helsingborg 42, Helsingborgs stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2012. Gertie Ericsson.
- 2017:21 Stora Råby 33:18- Stora Råby kyrkogård, fornlämning nr 10, Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2015. Ivan Balic.
- 2017:22 Kv Eskil 20, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Kàm Tayanin.
- 2017:23 Kv Grynmalaren 38, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Aja Guldåker.
- 2017:24 Håslövs stubbamölla, Södra Håslöv 18:2, Håslövs socken, Vellinge kommun, Skåne. Arbetsbeskrivning 2017. Henrik Borg, Olof Andersson.
- 2017:25 Kv Paradis 56, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Geoteknisk undersökning 2017. Aja Guldåker.
- 2017:26 Kv Kulturen 4-8, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Geoteknisk undersökning 2017. Aja Guldåker.
- 2017:27 Hallaröds kyrka, Hallaröd socken, Höörs kommun, Skåne. Rapport 2017. Carita Melchert.
- 2017:28 Hallaröds kyrka, Hallaröd socken, Höörs kommun, Skåne. Rapport 2017. Carita Melchert.
- 2017:29 Sandby 67:1, Fornlämning 93, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning. Aja Guldåker.

- 2017:30 Kv Paradis 45, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Gertie Ericsson.
- 2017:31 Vombs by, fastigheten Vomb mfl, fornlämning Vomb 7:1, Vombs socken, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2015. Gertie Ericsson
- 2017:32 Kv Svartbröder 10, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Aja Guldåker.
- 2017:33 Flyinge kungsgård, Flyinge 22:40, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2017. Carita Melchert.
- 2017:34 Norra Hultseröd 1:8, Billinge socken, Eslövs kommun. Antikvarisk medverkan 2017. Carita Melchert.
- 2017:35 Ramlösa Brunn. Ramlösa 2:6, Ramlösa 2:1 m fl., Helsingborgs kommun. Kunskapsunderlag. 2017. Henrik Borg, Christer Göransson, Daniel Melchert.
- 2017:36 Bangatan och Clemenstorget i Lund. Innerstaden 2:1, 3:1, 3:16 och 3:17, Lunds kommun. Översiktlig arkeologisk förundersökning 2017. Jan Kockum.
- 2017:37 Innerstaden 2:1, Lilla Råby bytomt, fornlämning nr 175, Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2013. Nicklas Kronroth.
- 2017:38 Kv. Stådet 10, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2017. Krister Käm Tayanin
- 2017:39 Innerstaden 3:32, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2015. Johan Wallin.
- 2017:40 Fjärrvärmeledning mellan Lund och Dalby, fastighet Dalby S:4 mfl. Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk utredning 2017. Jan Kockum.
- 2017:41 Kv Apotekaren 11, Lund, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologiska förundersökningar 2014 och 2015. Gertie Ericsson och Johan Wallin.